

N:o 153.

Af Grefve E. Sparre: Om inrättande af en juridisk fakultet eller högre juridisk läroanstalt i hufvudstaden, samt om beviljande af anslag för utarbetande af ett förslag i ämnet.

Sedan det Carolinska Medicinska Institutet nu mera blifvit en medicinsk fakultet, för att begagna en universitetsterm, samt förslag blifvit uppgjort till sammanförande af de i hufvudstaden förlagda rent vetenskapliga institutionerna till en teknisk högskola, så återstår att tillgodose en vetenskapsgren, hvars för det närvarande mindre tillfredsställande ståndpunkt i vårt land, jemfördt med så väl nära grannländer och stamförvandter som andra europeiska samhällen, torde till en icke oväsentlig del härröra af bristen på en i hufvudstaden förlagd, deråt egnad undervisningsanstalt; jag menar rättsvetenskapen.

Under en lång följd af år hafva flerfaldiga försök gjorts att till hufvudstaden förflytta dels hela universitetet från Upsala, dels de medicinska och juridiska fakulteterna, hvilka företrädesvis hafva behof af att från en större omkrets än den lilla universitetsstaden hemta ämnen för sina forskningar. Jag klagar icke öfver att dessa försök misslyckats. Bättre än att döda ett gammalt läroverk, är att bilda ett nytt. Detta är också hvad man, på sätt jag nämnt, redan börjat, och det ständigt tillväxande antalet studerande vid Upsala akademi gör det snart till en nödvändighet.

Jemte de redan befintliga eller snart förväntade vetenskapliga institutioner, hvilka kunna betraktas såsom begynnelse till en högskola i hufvudstaden, finnas jemväl 2:ne, för samma ändamål samlade fonder, uppgående tillsammans till omkring 300,000 R:dr. Genom samtal med åtskilliga af ledamöterna i styrelserna öfver dessa fonder har jag kommit till den åsigt, att de, med erkännande af det trängande behofvet af en läroanstalt för stats- och privaträtt i hufvudstaden, skulle vara villiga att, med inkomsterna af dessa fonder, dertill bidra. De icke obetydliga donationer, som inom en jemförelsevis kort tid kommit dessa fonder till godo, under

det realiserandet ännu synes fjerran, lemna också stöd för den förhoppning, att, om tiden därför närmade sig, gåfvorna skulle ökas, oafsedt att Stockholms stad, icke blott med afseende på dess intellektuella utveckling, men äfven på det intresse, dess innevånare ega i att få behålla sina söner i hemmen under studietiden, torde vara villig att bidraga till ändamålet.

Det vore olämpligt att upprepa de skäl, som, under flera tiotal af år, mångfaldiga gånger blifvit anförda för behovet af en juridisk fakultet i hufvudstaden, eller mina egna flera gånger uttalade åsichter om rättsvetenskapens behof af att upplifvas i vårt land. Det må vara nog att erinra, att, ej blott i Norge och Danmark, men äfven i Finland, hvarest, likasom i förstnämnda länder, universitet finnes i hufvudstaden, rättsvetenskapen står högt, och rättsvetenskapliga arbeten af högt värde utgifvas, under det att vår rättsvetenskapliga litteratur är ytterst torftig. Det kan, det får icke så forifara i ett land, som befinner sig i ett starkt materielt framåtskridande. Just under sådana förhållanden måste rättsvetenskapen hålla jemna steg med den öfriga utvecklingen. Eljest ve samhället.

Jag vill ej påstå, att en juridisk fakultet i hufvudstaden ensamt "skall göra tv"; men detta i förening med andra åtgärder. Vi hafva sett, att Kongl. Maj:ts regering är betänkt på att, genom förändrad organisation af statsdepartementen, uppamma dugliga embetsmän. Vi fordra en förändrad organisation af öfriga embetsverk. Beredom de unga tjenstemännen tillfälle att *under praktiken* fortsätta sina studier; likasom vetenskapsmännen att utvexla meningar och utbilda sina åsichter genom umgänge med praktiska män, att med ett ord blicka in i det praktiska lifvet och såmedelst undvika att förirra sig i dimmiga teoriens regioner. Det är obestridligt att läkarevetenskapen i vårt land, under de senare decennierna, gjort vackra framsteg; och hvem skulle väl våga neka, att Carolinska Institutet kraftigt dertill bidragit? Om man beklagligen icke kan gifva rätts- eller statsvetenskaperna samma vitsord, månne icke det medel, som visat sig verksamt i afseende på den förra, borde försökas i afseende på de senare?

Om, af här ofvan anförda skäl, måste medgifvas att en läroanstalt för stats- och privaträtt i hufvudstaden är ett statsbehof, så torde representationen böra taga frågan om hand. Den kan likväl icke uppgöra någon organisationsplan; och om jag också skulle varit nog djerf att försöka mina krafter på ett sådant arbete, så skulle framläggandet deraf inför representationen visat höjden af öfvermod. Riksdagen, om den gillar min åsigt, kan och bör, med uttalande deraf, vända sig till regeringen, som, efter att hafva tagit i öfvervägande de tillgångar, som för ändamålet finnas eller ytterligare kunna beredas, kan låta utarbета en plan och för Riksdagen framlägga densamma med uppgift på dertill erforderliga anslag. Det torde vara så mycket mera erforderligt att en framställning härom göres från Riksdagens sida, som, efter hvad erfarenheten i fråga om det Carolinska Institutet gifvit vid handen, det sega motståndet mot nya läroverks inrättande i viss mån förlamar regeringens kraft.

På grund häraf tillåter jag mig föreslå,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i nådigt öfvervägande, om icke en juridisk fakultet eller högre läroanstalt lämpligen borde inrättas i hufvudstaden, med föreläsnings- och examensskyldighet i de ämnen, hvori kunskapsbetyg erfordras för inträde i rättegångs- samt de förvaltande embetsverken, samt att Riksdagen, till utredande af frågan och uppgörande af förslag i ämnet, måtte ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af Tretusen Riksdaler eller Kronor.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 29 Januari 1874.

Eric Sparre.

N:o 154.

Af Grefve E. Sparre: Om indragning af protokollssekreteraretjänsterna vid Justitie-revisions-expeditionen.

Vid flera föregående riksdagar har jag väckt förslag om sådan förändrad organisation af Nedre Justitie-revisions-expeditionen, att ej mindre protokollssekreterare-än kanslist- och kopist-befattningarne skulle indragas, och deremot till hvarje Revisionssekreterares biträde vid målens beredning till föredragning och expedierande anställas en ordinarie tjänsteman, samt renskrifning och kollationering verkställas, emot arvode, af extraordinarie tjänstemän. ¶¶

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 13 Häft.